
Paa Visit hos en Digter: Interview med Dramatikeren Kaj Munk om hans nye Stykke

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Paa Visit hos en Digter: Interview med Dramatikerens Kaj Munk om hans nye Stykke	4
---	----------

Paa Visit hos en Digter: Interview med Dramatikerens Kaj Munk om hans nye Stykke

Paa Visit hos en Digter: Interview med Dramatikerens Kaj Munk om hans nye Stykke

Paa Visit hos en Digter.

Jp. 9/2 36[1]

Interview med Dramatikerens Kaj Munk om hans nye Stykke.

Af Sognepræst Kaj Munk.

JYLLANDSPOSTENS Medarbejder drejer brat til højre; det lille Stykke Bivej, der fører fra Sognevejen til Vedersø Præstegaard, indledes med en stejl Bakke; man maa opad for at komme til Digteren. Vi drejer til højre endnu en Gang forbi Havens vestre Ende, et gammelt græsgroet Stendige og vestenvindsklippede Elmetræer. Vi bremses op inde i den treogenhalvlængede Gaard, suppleret med en Brandmur, kedeligt Tegltag paa Præsteboligen, dejligt mosgroet Straatag paa Forpagterbolig og Ladelænger, Murene engang hvidkalkede, nu grønsprængte af Fugt. Af de to Døre vælger vi den nærmeste og kommer saaledes ind ad Baggangen; en Trappe fører stejlt op mod Himlen; ellers et Utaal af Døre; vi forsøger den første og dumper ned i en mørk Kælder, den anden og lander i et gammeldags W. C., den tredje og staar i et Soveværelse, hvor en sød ung Pige med kortklippet Haar i et Brus om Hovedet og en Sangstump flagrende fra Læben buser os i Møde, siger hu! og stikker en forskrækket Finger i Munden for saa at bryde ud i en undskyldende Latterkaskade. - Ja, det var altsaa Digteren, vi søgte.

”Værsgod, saa skal De bare kravle lige op ad Trappen, første Dør til højre”.

Vi kravler op; et mægtigt Loftsrum med svære Husrygningsbjælker i et Antal mere end dobbelt saa stort som Behovet aabenbarer sig. Børnetøj hænger til Tørre mellem de fire Skorstene, Gulvet flyder over med Æbler, Aviser, Syltetøjskrukker og al anden Landsens Herlighed. Vi banker paa den Dør til højre, der virkelig er der, og træder ind i et langagtigt Kvistværelse med to Vinduer vesterud mod Plantage og Klitter og et Tagvindue sønderud mod den gamle, prægtige Have.

*

”Ja, vi kommer fra Jyllandsposten Hr. Kaj Munk, og er vel ikke velkommen, da det drejer sig om noget saa odiøst som et Interview. Det er nemlig kommet os for Øre, at De lige i disse Dage har lagt sidste Haand paa et nyt Skuespil, og saa, da vi alligevel var herudad, fik vi Lyst til at prøve at nappe den Chance, som vi godt ved ikke er der”.

Min kære Hr. Interviewer, kender De mig ikke bedre? Ved De ikke, at det eneste, man med Sikkerhed kan vide, er, at man intet ved; det gælder om hele Tilværelsen, og i ganske særlig Grad om den ikke ubetydelige Del af den, som hedder mig. Jeg er ikke Oxfordmand, jeg er ikke Stauningmand; jeg er kun een Ting, nemlig Livets Mand, vi kan ogsaa sige religiøs; man ved aldrig, hvor man har mig, og jeg har ogsaa selv den Lykke ikke at vide nogen Sinde, hvor jeg har mig selv. Og nu kan De tro mig, hvis De vil, og ogsaa tro mig, hvis De ikke vil, men det er den eneste Egenskab ved mig, jeg er en Smule vigtig af. Spørg saa løs!

”Hvorfor kan De ikke lide Journalister?”

Men kære lille Mandse, hvem har nu bildt Dem det ind? Tror De, jeg hader mig selv maaske? Hør nu her: For 10 - ti - Øre bringer *Bladet* mig Nyhederne ind ad Døren, inden de sker, desuden Udsyn over Verdensbegivenhederne af i Dag og Indblik i de store Evighedsproblemer i Artikler, skrevet af de modigste og kyndigste Penne, midt i det hele lidt Døgnsoj og smaa Underfundigheder, saa Programmer og Tillysninger og Meddelelser, endelig ogsaa Annoncestoffet om, hvor jeg kan købe alting for ingenting og derunder; og til allersyvende og sidst kan jeg koge min Morgenkaffe ved Avisen og pakke min Frokost ind i den, naar jeg skal i Skoven, og lave Saaler af den til Gummistøvlerne, naar jeg skal staa og fryse ved en Rævegrav. Jeg er simpelthen flad af Beundring for den moderne Presse.

”Ja, det var jo en Lovsang, jeg ikke var forberedt paa”.

Nu skal jeg fortælle Dem noget. Det er min Stolthed, at da jeg var en død Mand efter mit første Skuespils Knusning under kyndige Kritikerhænder i Hovedstadspressen og regnede forholdsvis sikkert med, at min Røst ikke vilde blive hørt i Danmark førend fra Graven, kom de københavnske Journalister og forærede mig et Legat, Rundskuedagens, det eneste, jeg nogen Sinde har faaet som Skribent, stort 500 Kr., og 500 Kr. er grumme mange Penge for en Tredielønningsklassespræst, og Opmuntringen var saa endda grumme mange Gange større end Beløbet.

„Jamen hvorfor skælder De saa af og til Pressen ud paa det grueligste?”

Lad os nu blive enige om den Banalitet, at saa stor Magt maa medføre store Misbrug. Og hvad andet er Misbrug til, min Herre, end til at skælde ud over?

”Hvorfor lader De Dem da aldrig interviewe?”

Jamen det gør jeg jo ogsaa, Hr. Prøvelse, f. Eks. nu i dette Øjeblik; men kun af Folk, jeg kender. De ved jo den gamle Sigelse, at det er Intervieweren, der bestemmer, hvad den interviewede skal sige, og det er saa sandt, saa sandt. Og som Regel vil der være god Ræson for en Digter i det Ræsonnement, at hans Værk skal tale for sig selv.

*

”Kan Deres sidste Stykke saa ikke det?”

Baade Ja og Nej. Det staar nemlig i saa uhyre en Fare for at blive misforstaaet Hovedpersonen er en italiensk Diktator. Stykket begynder med den abessinske Krigs Begyndelse og ender ved dens Slutning.

”Det er altsaa aktuelt?”

Det er alle mine Stykker. Ellers duede de ikke. Men dette er overaktuelt. Og det er dets store Fare. Folk vil let kunne tro, at det handler om Mussolini og Abessinien. Hvad det selvfølgelig ikke gør. Mussolini og Abessinien interesserer mig i allerhøjeste Grad som Menneske, der lever med i Tiden. Men som Digter rager denne tidsbestemte Konflikt mig ikke - saa lidt som denne tidsbestemte Person. Jeg tror her, i Stykket, at have faaet fat i noget almenmenneskeligt, om man vil: i noget evigt. Og det kan drive mig mod Fortvivlelsen at tænke paa, om Folk bare skulde opfatte det som en Sensation i Aktualitet.

”Fortvivlelse? Er det nu ikke et saadan lidt højdramatisk Ord?”

Min kære Spørger, fordi min Pen er kvik og munter, er jeg selvfølgelig overfladisk og

pjattet, javel! Kender De den gamle Historie om Pjerrot? Han søgte en Læge for Tungsind, og Lægen, der ikke kendte ham, gav ham det Raad, at han af og til skulde gaa hen og se Pjerrot.

”Tager De Dem saa ogsaa Kritikken af Deres Stykker nær, naar den gaar Dem imod?”

Jeg læser den ikke mere. Hvad skulde jeg dog det for? Mit Stykke er færdigt og kan ikke ændres. Og forøvrigt har jeg jo sagt i det, hvad der laa mig paa Hjerte, og i den Form, jeg ønskede det. At Kritikken saa ikke forstaar det og vilde have sagt noget andet paa en anden Maade, kommer ikke mig ved. Det har været min ædle Lykke som Dramatiker, at de Mennesker, jeg har talt til, hidtil har forstaaet og taget imod.

*

”Men nu Deres sidste Stykke - har det for Resten faaet Navn?”

Det hedder ”Sejren”.

”Hvor kommer ”Sejren” op?”

Det kommer skam ikke op. Det faar vi ikke Lov til af Borgbjerg - naa ja, er der ikke kommet en anden? Jo, jeg syntes det nok. Men altsaa Undervisningsministeriet og Udenrigsministeriet og den italienske Legation og Censuren og Kvæsturen eller hvad det er Pavens Censur hedder - nej, vær De ganske rolig for, at naar det endelig sker her i Danmark, at et Stykke, der duer - og det sker meget sjældent - stikker Hovedet op, skal der nok blive kastet saa mange Dynner over det, at det bliver kvalt i første Omgang. Men Stykker, der duer, lever videre efter Døden. Og der kommer vel et Aarhundrede efter dette. Mon ikke?

”Vil De saa virkelig lade det ligge i Deres Skrivebordsskuffe i 100 Aar?”

Den er af Fyrretræ og holder næppe saa længe. Men De kan ogsaa bande paa, at jeg vil slaas med Dynnerne - og det lige til jeg selv bliver kvalt. Og Fru Nansen er jo en meget modig Dame, der ikke er bange for at give en Haandsrækning, naar der er noget uldent paa Færde. For Resten sætter jeg Aarhus Teater meget højt. Det Spil, der ydes f. Eks. i ”Regnen”, har jeg ikke set bedre mange Steder i Verden.

”Men hvorfor vælger De ogsaa et Stof, der kan give saadanne Vanskeligheder?”

Kære, kære Herre! Tror De, en Digter vælger! Det sker, at Skuespillere kommer og beder saa tyndt: ”Digt en Rolle til mig, Kaj Munk”. Jeg svarer altid: ”I det Fald hedder det ikke ”digt”, men ”lav”; og til det Brug findes der Haandværkere.

”Kunde De da ikke have lagt det hen til en anden Tid?”

Hvorfor skulde jeg dog det? Er der nogen Tid mere dramatisk end vor? Aah, det er stort i nogle dirrende Øjeblikke at have faaet Lov til at føle den paa Pulsen og bøje sig over den og se den ind i dens Ansigt, som Kramper jager henover som onde Byger, men som ogsaa ind imellem kan smile forklaret i Renhed og Ro.

Kaj Munk.